

SLOVENSKI NAROD.

Izhaja vsak dan zvečer, izmika nedelje in praznike, ter velja po pošti prejemati: za avstro-ogrsko deželo za vse leto 26 K, za pol leta 13 K, za četrt leta 6 K 50 h, za jeden mesec 2 K 30 h. Za Ljubljano brez pošiljanja na dom za vse leto 22 K, za pol leta 11 K, za četrt leta 5 K 50 h, za jeden mesec 1 K 30 h. Za pošiljanje na dom računa se za vse leto 2 K. — Za tuje dežele toliko več, kolikor znaša poština. — Posamezne številke po 10 h. Na naročbo brez istodobne vpošiljanja naročnine se ne ozira. — Za oglasila plačuje se od štiritistopne peti-vrste po 12 h, če se oglasilo jedenkrat tiska, po 10 h če se dvakrat, in po 8 h, če se trikrat ali večkrat tiska. — Dopisi naj se izločijo frankovati. — Rokopisi se ne vračajo. — Uredništvo in upravnništvo je na Kongresnem trgu št. 12. Upravnistvu naj se blagovolijo pošiljati naročnine, reklamacije, oglasila, t. j. vse administrativne stvari. — Vhod v uredništvo je iz Vegove ulice št. 2, vhod v upravnništvo pa s Kongresnega trga št. 12.

„Slovenski Narod“ telefon št. 34.

„Narodna tiskarna“ telefon št. 85.

„Štajerc“.

Iz Celja, 12. avgusta.

Nemška stranka na Spodnjem Štajerskem je v boju zoper Slovence prišla do spoznanja, da realnih in trajnih uspehov ne more doseči, če se bo kazala nasprotno Slovincem v narodnih zadevah. Ptujski Nemci so bili prvi, ki so prišli do tega spoznanja in zato so ustanovili slovenski časopis, v katerem se previdno ogibajo vsakemu nasprotju slovenskim narodnim zahtevam.

Ta list, »Štajerc«, deluje — o tem ni nobenega dvoma — na to, da bi pomogel nemški stranki do splošne veljave na Spodnjem Štajerskem. Ali doseže ta svoj namen ali ga ne doseže, o tem bi bilo danes vsako razpravljanje odveč, kajti prihodnosti ne pozna nihče. »Domovina« je v svoji zadnji številki izrekla mnenje, da ostane vse prizadevanje »Štajerca« brez uspeha. Tudi mi, ki nismo zadovoljni s sedanjo slovensko politiko na Spodnjem Štajerskem, želimo, da bi se uresničilo to prorokovanje celjskega lista.

Sedaj pa moramo računati z dejanskimi razmerami in vprašati se moramo: odkod prihaja, da ima »Štajerc« toliko prijateljev med slovenskim kmetiskim ljudstvom, kaj je vzrok, da bero ta list zavedni kmetje in se nanj naročajo?

Odgovor ni težak.

Ljudje se naročajo na »Štajerca« in ga čitajo in naročajo, ker vidijo, da se ta list zavzema za tiste kmetске koristi in bori proti tistim kmetским težavam, za katere se slovenski listi in slovenski politiki nečejo zavzemati.

Gotovo je, da je »Štajerc« marsikomu zaslužnemu rodoljubi storil veliko krivico. Napadal je že dr. Jurtelo in druge može, katerim moramo štajerski Slovenci biti vedno hvaležni. Napadal je tudi že slovenske zavode, ki napadov niso zaslužili, a ljudje so vse to prezrli in pozabili, videvši, da jih »Štajerc« brani pred ekscesi naših duhovnikov.

Pri nas trpi ljudstvo od duhovniške strani ravno tako, kakor na Kranjskem, a naj počenja duhovnik, kar hoče, naj

ljudstvo še tako zatira in izsesava, od slovenske strani ne dobi pomoči. Slovenski listi na Štajerskem ne priobčijo niti besedice proti kakemu duhovniku, naj počenja, kar hoče. Kaj se je že godilo na primer v Rečici — a štajerski slovenski listi so vse zamolčali. Duhovnik sme uganjati, kar se mu zljubi, časopisje bo vedno na njegovi strani in ga bo ali branilo ali bo vsaj molčalo.

Se več. Če nastopi kdo pravdno pot proti kakemu duhovniku, išče zaman pomoči prislovenskem odvetniku. Kolikrat se je že zgodilo, da so kmetje v tožbah z duhovniki hodili od odvetnika do odvetnika, a nihče ni hotel prevzeti zastopstva, vsak se je bal duhovniške zamere. Kmet se je moral zateči k nemškemu odvetniku, in če je tak moč izgubil potem zaupanje do slovenskih voditeljev, je pač naravno.

Kar je »Štajerc« dosegel doslej vspehov med slovenskim ljudstvom, izvirajo vsi od tod, da slovenski kmet ne more dobiti od slovenske strani niti materialne podpore, kadar ima boj z duhovnikom. In — bodimo odkritosrčni — »Štajerc« si je v tem oziru, da je prišlo ljudem na pomoč v konfliktih z duhovniki, pridobil tudi zaslug.

Ko bi bili naši politični voditelji prijatelji ljudstva v vseh zadevah, ako bi stali na strani ljudstva tudi tedaj, kadar se mora braniti proti duhovniškim nasilstvom in krivicam, ako bi znali klerikalno gibanje držati vsaj toliko v mejah, da bi klerikalstvo ne vzbujalo v ljudstvu sovraštva in jeze, potem bi tudi »Štajerc« ne imel vspehov. Tako pa, ko čuti ljudstvo, da je zapuščeno, se obrača tja, od koder se mu pomoč obeta in daje. Naši voditelji so samikrivi, da je prišlo tako daleč, a zaslepljeni so tako, da tega ne uvidevajo niti sedaj, ko stojimo pred deželnozborskimi volitvami. Že danes je tako, da se ne da reči, kako bodo volitve iztekale, in če ohrani slovenska stranka vsaj do sedanje svoje mandate, a vendar se hoče poskusiti z ljudmi, kakor na primer s prefektom Korošcem, dasi je očitno,

da bodo glasovali proti njemu tudi odločni slovenski radikalci.

Toliko v pomislek našim voditeljem, sicer pa naj delajo, kar mislijo, da je prav. Naše mnenje je, da utegnejo čakati kruto razočaranje, če bodo samo ropotali proti »Štajercu«, kakor doslej, storili pa ničesar tega, kar je treba, da se bo ljudstvo samo odvrnilo od »Štajerca«. Bodite ljudstvu prijatelji in pomočniki v vseh zadevah, in »Štajerc« bo hitro zmrazil, drugače pa nihče ne ve, kaj se še zgodi.

V Ljubljani, 12. avgusta.

Spravne konference.

Sedaj se piše kar o dveh spravnih konferencah: na eni strani se poskusijo spraviti Nemci in Čehi, — na drugi pa Poljaki in Malorusi. Avstrijsko, velikonemško- in ogrsko-nemški listi pri našajo dolge članke, polne dobrih nauk na naslov Čehov in Malorusov, ki naj bi svoje želje kolikor le možno nizko privili, da bi se dosegla sprava. »Pester Lloyd« piše: Dispozicija k zjedinenju, dobra volja, vzdržati parlament v interesu vseh narodov delaven, se mora dokumentirati s tem, da se zahteva takoj spočetka le to, kar je možno in dosegljivo. Češko vprašanje se je dovolj diskutiralo in pojasnjevalo, tako da ve vsaka stranka, kaj moreta vlada in nasprotnik priznati in dovoliti, ne da bi se administracija spravila v nevarnost in ne da bi se zopet raznetil radikalizem. Treba je torej pametne zmernosti in previdnosti, sicer bodo pravne konference zopet brez uspešne. »Pester Lloyd« ima čisto prav, ali če zahtevajo Nemci nemščino za splošni državni jezik, ne kažejo s tem nikake treznosti in pameti ter že naprej onemogočajo vsako spravo. »Budapester Tagblatt« tudi priporoča zmernost Čehom in Nemcem, sicer se nagodba parlamentarno ne dožene in miru in reda v avstrijski polovici radi češko-nemškega vprašanja ne ho. Zato žele Ogrji, da se Koerberju posreči, dognati med Čehi in Nemci modus vivendi. »Pester Lloyd« poroča, da se bodo vršile bržčas pravne konference tudi med Poljaki in Malorusi.

V Galiciji imajo Poljaki vso upravo v rokah, in Malorusi so takorekoč brezpravnici. Razmere so neznosne, kar je pokazal zadnji kmetijski štrajk. Zato name-rava Koerber provzročiti, da se snidejo tudi voditelji Poljakov in Malorusov, ter se poskusijo ustaviti v Galiciji pravičnejše in znoslivejše razmere.

Kompromis na Moravskem.

Upravni odbor mladočeške stranke na Moravskem je imel 8. t. m. v Brnu sejo, na kateri se je preraščeval predlog posl. Stránskega, da sklene mladočeška s staročeško stranko kompromis za prihodnje deželne volitve. Razprava je bila jako burna, slednjič pa se je sklenilo: Upravni odbor mladočeške stranke na Moravskem odobrava misel, da se ohrani sporazumljenje s staročeško stranko za prihodnje volitve v deželni zbor ter da se sporazumno izbere kandidatje za vse volitvene okraje. S klerikalci pa se ne sklene nikakega kompromisa: vzroke, ki so sicer itak znani, naznani mladočeška stranka v posebnem oklicu na volilce. Ako bi pa staročeška stranka ne hotela opustiti svojih stikov s klerikalci, morala bi mladočeška stranka pretrgati z njo vsa nadaljnja pogajanja.

Italija in Turčija.

Zadnje čase sta se Turčija in Italija zelo približali ter se obsipale z ljubeznivostmi. Sultan je povabil poveljnika italijanskega brodograjskega v sredozemskem morju, admiral Palumbo, naj ga z višjimi častniki obišče. Admiral pride tekom tega meseca v Carigrad ter prinese sultanu darove kralja Viktorja Emanuela. Napetosti med Rimom in Carigradom ni več. Italija ne misli začeti vojne radi Tripolitanijske, nego hoče postopati baje solidarno s Turčijo.

Organizacija južno-afriške uprave.

Po zadnjih poročilih iz južne Afrike je možno poznati, da se pripravlja polagoma izpremena dosedanje vojne vlade v občansko upravo. 23. avgusta se bo radi tega vršil posvetovalni shod, da se ustanovi občansko narodno zastopništvo. Upravni odbor bo baje pomnožen, lord

Slovensko občinstvo pozna dosedaj samo Lajovčev »Adagio« iz lanskega matičnega koncerta in Schwennerjevih »Novih Akordov«. Vse one njegove vglasbene Zupančičeve pesmi in kompozicije na besede drugih poetov, ki jih je vglasbil prej in po »Adagiu«, so znane samo nekaterim prijateljem njegovim. Čisto njegove so: polne, topeče se v razpoloženju, fine, nežne, globoko občutene duševne slike. Tal, ogrodja življenja se v njih skoraj ne čuti. Tako plavajo kakor njegove sanje po kraljestvu glasov, v katerem ni mej, ki bi se dale prijeti. — Njegova najnovejša skladba: »Samota v gozdu«, ki jo je zadnjič dirigiral pri slovesu od največjega avstrijskega glasbenega zavoda, je jako uspela. Navzoč je bil tudi pevovodja »Glasbene Matice« g. Matej Hubad. — Z veseljem sem opazoval pri skušnjah, kako vneto je študiral veliki zbor dunajskih devotk pod vodstvom mladega komponista skladbo, s kakim veseljem je celo na njegovo lastno povelje prihajal k skušnjam, in priča sem bil, ko je direktor pl. Perger ostro grajal neubogljivi in nedisciplinirani orkester z besedami: Prosim, da bi gospodje bolj pazili. Lajovic je zrel mož; on ve, kaj je naredil.

LISTEK.

Anton Lajovic.

Dunajski konservatorij je sklenil s tretjo svojo javno produkcijo v veliki dvorani »Glasbenega društva« svoje šolsko leto. Na programu so bili skladatelji: Chopin, Schumann, Verdi, Rubinstein in — Lajovic.

Kdo je Lajovic? Mlad abiturijent dunajskega konservatorija, tudi jurist dunajske univerze in pa Slovenec s Kranjskega. Eden izmed onih, ki so pred kratkim izšli iz malenkostne slovenske realnosti v široki svet, da sanjajo o velikosti. Ta mladina ni šla uživati velikega sveta in njega nečimurnosti, ampak šla je občudovati in pit velike ideale, da bi mogla ob njih živeti v naši malenkostni javnosti, pa ne vkloniti tilnika pod njeno prihu-ljeno streho. Ni šla, da zataji in pozabi na domovino svojo, ampak šla je, da v velikih razmerjih velikega sveta misli nanjo in sanja o nji, ki se od nje ločiti neče. Šla je, da se vrne z načrti o novih, višjih in svobodnejših distancah nacionalnega

življenja in njegovih idealov v duši. — In idealni so vsi oni mladeniči, ki so se pred nedavnim časom vrnili, ki se vračajo in se bodo v naših dneh prej ali slej drug za drugim vrnili v domovino. Ne razlikujejo se od mladine neposredno prej preteklo dobe po večji nadarjenosti in bistrosti duha. Razlika je med njimi samo ena: prejšnji so znali, da so izšli iz malih razmer in da pojdejo zopet vanje, pa zato niso silili nikamor iz njih. A ti hočejo samo s svojim telesom v ozke meje nazaj, svojemu duhu pa zidajo dom tako prostran, kakor je misel prostrana. Kar jim je odrekla natura, zahtevajo, da jim nadomesti duh. Kakor vsekdar naše dijaštvo, znajo tudi oni trpeti, in kakor vsekdar naše dijaštvo, propadajo obilo tudi oni. Samo da propadajo ti še obilneje kakor so propadali oni. Večja disonanca med njihovimi ideali in njih eksistenco jih ubija. Sanjarji in idealisti so vedno in zmeraj propadali.

Kadarkoli sem videl Lajovca pri igranju v ozkem dunajskem kabinetu, zastavljenem do polovice z velikim, črnim najemnim klavirjem, puščajočim svojemu mojstru jedva toliko prostora, da se more

preriti do postelje, do male mizice, pa zopet nazaj k njemu; kadarkoli sem ga videl: upadlo lice, ostre koščene konture profila, završujoče se pod bujnim nakitom kodrov — menda edinega v resnici »idealnega« dela telesa, ki ga beda ne ženira pri njegovem razvitku — kadarkoli sem ga videl: zatopljenega v njegovo kraljestvo glasov, kakor odrganega od zemlje, — vsakokrat so me obhajale take in enake misli. Sedaj je izgledal ko kralj. Jaz pa sem mislil na to, kako bo izgledal to njegovo navdihneno čelo črez nekaj minut, ko bo zaprl klavir, stopil k meni ter mi začel zopet tožiti, da ga hočejo izključiti iz konservatorija, ker ne more plačati šolnine, ko bo začel šteti novce za večerjo, mislil sem na to in pa na britkost te disonance, ki jo pripovedujem zato, ker je tako občutna, proseč ga, naj mi oprostí to indiskretnost.

Pišem to, kar mi je najbolje v spominu in pa pod neposrednim Lajovčevim nastopom pred dunajskim občinstvom, ki se je zato dolžna zanj zanimati tudi slovenska publika: Radoveden sem, pred koliko leti je dirigiral zadnji Slovenec svojo skladbo pred dunajskim občinstvom.

Milner bo imenoval vanj več udov, tako da bo v istini ostala vlada še poslej v rokah angleškega zastopnika. Dočim se pa v pridobljenih angleških kolonijah pripravlja pot k samoupravi, opaža se v kapski koloniji gibanje, da se ustava sistira. Društvo, ki se je ustanovilo v svrhu ohranitve kapske ustave, je moralo sicer za nekaj časa radi tega gibanja ustaviti svoja posvetovanja, toda njegova organizacija traja dosihdob. Verjetno je, da prej ali slej izbruhne vnovič boj za kapsko ustavo.

Najnovejša politična vesti.

Ta teden se odloči nagodbno vprašanje. Ministrski predsednik dr. Koerber je v Ratotu pri pl. Szellu. 19. t. m. se vrši v Ištu pod predsedstvom cesarja skupna konferenca avstrijskih in ogrskih ministrov, ki podajo svoja poročila. — Profesorji vseučilišč v Heidelbergu, Freiburgu in v Karlsruhe so poslali badenskem velikemu vojvodi spomenico, v kateri odločno svaré, da bi se sprejeli v vojvodino moški samostanci, ki so se izselili iz Francije. Bržčas se oglašijo tudi druge velikomestne dežele proti naselitvi samostancev. V Avstriji kaj takega seveda ni pričakovati. — Irski poslanci so imeli v Dublinu minolo soboto protesten shod, na katerem so sklenili resolucijo, da kronanje kralja Edvarda za Irsko nima nobene veljave. — Jezuitje bodo imeli 18. in 21. t. m. v Freiburgu v Švici kongres, na katerem bodo sklenili naprositi papeža, naj proglasi nov dogma: da je šla Marija s človeškim telesom vred v nebesa. Že papež Benedikt XIV. je trdil, da je šla Marija tudi telesno v nebesa, a dogma doslej to vendar še ni bilo. — Za nedeljo je bil določen macedonski kongres v Sofiji. Turška vlada je zahtevala, naj bolgarska vlada kongres prepove, česar pa bolgarski kabinet ni storil, nego le obljubil, da poskrbi, da se bode vršil kongres v mejah zakonov, sicer ga razpusti. Odbor Macedoncev ima tri frakcije: zmerno vodi general Zvončev, ki teži za osvobojenjem Macedonije le s pomočjo vesil, radikalno vodi Delčev, revolucionarno pa Boris Sarafov. Na kongresu se izvoli nov predsednik. Bržčas bo izvoljen Delčev, ki soglašava večinoma s Sarafovom. — Francoski podpolkovnik plem. Saint-Remy, ki je poveljnik lovskega polka na konjih v Pontivy (Bretagne), ni hotel minolo soboto poslati vojakov na razpolago podprefektu v Ploërmelu, da bi se zaprle kongregacijske šole. Podpolkovnik je izjavil, da kot kristjan noče sodelovati pri zapiranju samostanskih šol. Bil je takoj odstavljen ter pride pred vojno sodišče, polk pa je prestavljen. Klerikalizem ima tudi med francoskimi višjimi častniki močne stebre, a kabinet Combes podere polagoma tudi te.

Dopisi.

Iz Smlednika. Zadnji dopis v »Slov. Narodu« je našega kaplana grozno razburil. To je vsekakor znamenje, da nima še kože kakega nosoroga, četudi mu ne manjka veliko več do nje.

Jaz nečem, da bi se stvar slabo naštudi rala, ker je v resnici dobro delo. — Ta skladba nam kaže Lajovca v daljnem razvitku njegovega talenta. Nekaj kakor trden, realen cilj, ki ga je dosegel, — dovršil je konservatorij z odličnim vspehom — se je začrtalo v morje njegovih razpoloženj, v krepkih, določenih obrisih se je izvila iz njih milodoneča, ljubka melodioznost; kakor radosten smeh na Lajovčevem skoraj resnem obrazu je, kakor vesela pesem mornarja, ki je po dolgi, nemirni vožnji po oceanu prijadral v prvi pristan.

Prišel je tudi Lajovic v svoj prvi pristan, a v svoje zaželjeno veliko pristanišče še daleko ne. Odpravlja se že zopet na pot. — Lajovic hoče iti nadaljevat svoje študije. Uverjen sem, da pojde, ker je to njegova pot, ki jo mora iti. Samo da se — odkrito povedano — bojim zanj iz vzrokov, ki sem jih povdral gori, morebiti za njegovo občutno uho preglasno, a gotovo ne preglasno za one, ki imajo ušesa, da slišijo, pa v kljub temu slišijo tako — bore malo....

Ivan Prijatelj.

Prav zanimivo pa je, kako se hoče oprati njemu očiten žalibog, prav resničnih nerodnostij, pregreh in neumnostij. Ker je vedel, da pri moških nič ne opravi, obrnil se je do fantov in deklet ter označil takoj prvo nedeljo po onem dopisu v »Slov. Narodu« za lece vsem otrokom Marijine družbe, fantom in dekletom — med njimi so tudi dečki in deklice od 14. leta naprej — naj pridejo po nauku k njemu v župnišče. Tam jim je najprej prebral dopis iz, vsem dobrim katoličanom pod smrtnim grehom prepovedanega »Slovenskega Naroda«. Potem pa se samozvestno obrnil do fantov in rekel: »Fantje, kdaj in kje smo se mi med seboj prepirali in tepili?« in dobil je unisono odgovor: »Ne, nikdar in nikjer!« Potem ravno tako dekletom: »Dekleta, kdaj in pri kateri sem bil katerikrat, povejte!« In zopet je dobil odgovor: »Gosp. kaplan, nikdar pri nobeni!«

S tem seveda misli naš gospod, da je opran. A, stvar ima vse drugače lice. Jaz Vam povem le to: Dokler se po vsej fari govori o Vas, — seveda ne, kadar Vi ljudi kličete v župnišče, ker menda vedo, da imate jako močno pest — ravno tako, kakor je stalo v »Slov. Narodu« in to ne od liberalcev, ker jih v Smledniški fari sploh ni, ampak od najzabitejšega bajtarja do najbolj izobraženega kmetkega posestnika, od prve tercijalke do najbolj navadne tovarniške delavke, mora biti že istina in sicer povedana v precej olepšani obliki.

V »Slovenca« je priobčil g. kaplan Vojteh Hybášek nekaj poziv »Narodovcu« in to številko »Slovenca« poslal različnim svojim faranom, v katerem zahteva od dopisnika, naj objavi svoje ime in ponuja mu 100 K, ako mu dokaže vse »podle laži in obrekovanja«. Gosp. kaplan, ako se hočete oprati, pot Vam je vsejedno odprta, ne da bi vedeli piščevo ime. Po tistih 100 K pa dopisnika popolnoma nič ne skomina, ker ve, da kaplanu ne gre ravno prav lahko denar izpod palca in bi se mu znalo pri petiti, kakor se sploh zgodi, kadar kak duhovnik obliublja nagrade v »Slovenca« n. pr. »tistemu in tistemu 100 K ali 1000 kron, kdor mu dokaže, da se on podpisuje na ljubezenska pisma s »Pepco« mesto s pravim svojim imenom.

Tudi pravi, da ne bode odgovarjal na dopise. Gosp. kaplan, saj se na to sploh ne da odgovarjati. Iz Savla ste postali Pavel; kaj hočete še več, morda postati zopet Savel!

Tudi dopisnik upa, da se ne bode pečal več z Vašo lepo osebo. Hotel je namreč ravno sedaj, ko se prestavljajo in nastavljajo novi in stari kaplani, opozoriti gospode v Ljubljani na zasluge tukajšnega kaplana in mu tako morda preskrbeti kako boljše mesto. No, to se, žalibog, ni zgodilo. Smledničani pa sedaj vedo, da če Bog hoče ljudi kaznovati, nima na razpolago samo ognja, povodnji, nevihte in druge vremenske nezgode, ampak tudi kaplane à la Vojteh Hybášek.

Iz Ribnice. Dne 3. t. m. je priredila naša čitalnica s sodelovanjem vseh drugih ribniških društev na Ugarju ljudsko veselico.

Združeni odbor potrudil se je pošteno, napraviti to, Ribničanom tako pri ljubljeno veselico kolikor mogoče zanimivo in obširno. Da se je to, — vzlic skrajno neugodnemu vremenu — v polni meri doseglo, gre zasluga pač v prvi vrsti našim čislanim narodnim damam, katere se niso ustrašile ne potov, ne dela, ne stroškov in v najvažnejšem trenutku niti neizprosnega Pluvija.

Prireditelji niso bili ob določenem času, opazujoč nemirno se po nebu podoče deževne oblake, baš pri dobri volji. A pridrdral je voz za vozom na divni, samotni Ugar in v dežju prikorakalo je tudi naše vrlo gasilno društvo. Večkrat je nas prisilil dež razpeti dežnike in oblačiti svrtnike, a vzlic vsemu postajalo je občinstvo vedno bolj animirano. Z radostjo smo pozdravili drage nam goste iz Sodražice, Dolenje vasi, Ortneka in Dobropolja, katerih bi pač pri ugodnejšem vremenu več prišlo.

Arangement šotorov so prevzele naše neutrudljive in požrtvovalne gospe in gospe; kako je bil isti izvršten, kaže pač dejstvo, da se je v kratkem času dobrih 3 ur izpečalo v 5 šotorih vsega skup v znesku — nad 500 K!

Vrli tamburaši in tamburašice, nadalje mešan in moški zbor (petje pod vodstvom g. Holmarja), — želi so burno priznanje. Trije janci, obenem se vrtivši na različnih okrog velikega ognja, privabili so mnogo gledalcev in povzročili obilo smeha. To delo je prav dobro in v zadovoljstvo vseh izvršil g. F. Križman. Vrhunec zabave se je dosegel s coriandoli in confettijem, ter je nastala prava confettivojna; v kratkem času bil je pokrit ves prostor z raznobojnimi coriandoli-papirčki.

Pred skupnim odhodom, kateri se je vršil z baklje in lampijone nosečimi člani gasilnega društva, so napravili udeležniki pristrčno ovacijo gospodu grajščaku A. Rudeschu, kateri je, kakor vsako leto, brezplačno prepustil prostor, podaril drva ter dal odboru na razpolago več dni svoje grajske delavce.

Zvečer je bilo nadaljevanje veselice v prostorih g. Ant. Arkota ter še pozno v jutro se je vrtel nikdar trudni mladi svet po prostorni dvorani.

Zahvaljujemo se najpristrčnejšim vsem, ki so v tem ali onem oziru pripomogli in pomagali k ugodnemu vspehu veselice, saj čisti dobiček — nad 200 K — namenjen je v prvi vrsti in skoro do cela naši dični in prepotrebni družbi sv. Cirila in Metoda. — E.

Rimski klerikalizem

in še to in ono.

XVII.

Kdor hoče spoznati škodljivost in nevarnost klerikalizma za pravo znanost in sploh za kulturo, ta se mora seznaniti s takoiemenovano katoliško znanostjo. Le kdor pozna to »katoliško znanost«, more razumeti, da je med duhovniki toliko nevarnih ljudi, le kdor ima jasno podobo o tej »znanosti«, ve, zakaj se tolikrat trdi, da klerikalizem ljudi poživini.

Lahko bi navedli na stotine izglede, kako blazna bedarija je ta »katoliška znanost«. Ker nam prostor tega ne dopušča, naj navedemo le nekaj izglede.

Pravi tip katoliškega učenjaka je »sloveč« Alfonz de Liguori. Klerikalizem je tega moža proglasil za svetnika in cerkvenega učitelja, dal mu je torej najvišje znanstveno-bogoslovno dostojanstvo, kar jih mora cerkev podeliti. Na to odlikovanje je papež pritiskal svoj pečat nezmotljivosti, a to se ni zgodilo morda v časih teme in praznovrstva, nego v prosvitljenem 19. stoletju. V letu 1871. je papež Pij IX. ukazal:

»V naših dnevih slave narodi tako zelo njegovo (Liguorijevo) modrost in cerkev je tako polna njegove hvale, da je večina kardinalov sv. rimske cerkve, da so skoro vsi škofje na svetu, najvišji poglavarji cerkvenih redov, bogoslovci slovečih učilišč, visokoučelni kolegiati in učeni mošči iz vseh krogov vložili prošnje, v katerih skupno izrekajo željo, da naj se sv. Alfonz de Liguori odlikuje z naslovom in s častmi učitelja cerkve.

»Hočemo in zaukazujemo, da se citirajo, čitajo in porabijo vse knjige, komentarji, dela in spisi tega cerkvenega učitelja (Liguorija), iz kratka vse, kar je njegovega, prav tako kakor dela drugih cerkvenih učiteljev (Avguščina, Križostoma itd.) ne samo zasebno, ampak tudi javno na gimnazijah, akademijah, šolah kolegijih, pri predavanjih, disputacijah in propovedih.

Papeževemu ukazu se je duhovščina seveda pokorila in Alfonz de Liguori je danes v resnici merodajen v cerkvi. Njegovi znanstveni spisi so podlaga vsemu pouku v moralni teologiji po vseh katoliških semeniščih, njegovi »vzpodbudni« spisi so razširjeni v milijonih eksemplarov.

In kaj uči ta cerkveni učitelj? Nekaj vzgledov, kakor smo obljubili:

Liguori uči, da zamore človek s hudičem spolsko občevati, on veruje v bajanico (Wünschel ruthe); on uči, da »maleficioj« je moč, ki izhaja od zveze s hudičem in se razlikuje od magije v tem, da magija le dobro učinkuje, maleficioj pa slabo! Liguori uči, da žive čarovnice, katere prenaša hudič iz kraja v kraj. Takih in podobnih oslarij kar mrgoli v Liguorijevih spisih, tako v njegovih znanstvenih, kakor tudi v njegovih vzpodbudnih spisih. Take reči se uče duhovniki in jih morajo verjeti, take reči se razširjajo med itak praznovrstu vdano ljudstvo in vendar se klerikalci še branijo, če se jim očita, da s tem ljudstvo poživinjajo.

Pa nikar misliti, da je v naših dneh kaj bolje. Ta »znanost« se tudi danes goji v cerkvi z vso ljubeznijo in z največjo vnamo. Tako premleval Josip G. G. res, redni profesor zgodovine na vseučilišču v Monakovem v svoji knjigi »Die christliche

Mystik« ravno takšne oslarije, kakor Liguori. Tudi ta katoliški »znanstvenik« razpravlja o spolskem občevanju hudiča z ljudmi na dolgo in na široko, da čitatelja kar krč popade, če to prebira. To je katoliška znanost naših dni, in te bedarije se na učnih zavodih prav resno razpravlja, v teh bedarijah se vzgaja duhovniški naraščaj!

Profesor na bogoslovni fakulteti v Münstru, Bautz, tudi tak »slaven katoliški učenjak«, je izdal knjigo, v kateri trdi, da je pekel sredi naše zemlje, vulkani da so peklenški dimniki in da večni ogenj v peklu proizvaja potrese.

Tu je prav majhna slika katoliške znanosti, a že ta bo zadostovala v dokaz, da se katoliškim narodom ne očita brez vzroka intelektualna manjvrednost. Seveda jim ta ni prirojena, pač pa privržojena. Pod vplivom tacihi naukov mora tudi najinteligentnejše ljudstvo postati za bito.

Katoliška znanost je zategadel padla na tako nizek nivo, ker jej je prepovedano iskati golo in čisto resnico, ker jej je v naprej ukazano, kake »resnice« mora najti, kake vspehe mora doseči. Pravi znanosti, ki ne išče drugega nič, kakor resnico, je ta klerikalna znanost smrtni sovražnik.

Upliv te klavrne znanosti, se, žalibog, še vedno silno podcenjuje. Vpliv je velikanski. Prav to sistematično neumnevanje ljudstva daje klerikalizmu moč za boj proti pravi znanosti in kulturi ter mu omogočajo držati ljudstvo v duševni odvisnosti. Ljudem, ki so vzrasli v količjak svobodnejših nazorih, se zdi seveda nemogoče, da bi take čarovniške bedarije mogle še dandanes vplivati na ljudstvo. A pojdit ven med preproste ljudi in videli bode, da je ta sleparija zavladovala v njih srcih in v njih glavah in da je klerikalizem prav s to sleparijo vstvaril silen zid med nevedno maso in med omikanci.

Ta sleparija se goji sistematično pri vseh narodih in tudi pri nas Slovincih. S kako slastjo je priobčeval »Slovenec« Taxilove spise o bratih tripičnikih in o spolskem občevanju hudiča Bitru z različnimi ljudmi in kako mrgole še danes klerikalni listi takih in podobnih bedastih bajk, koliko takih reči se s prižnico širi med ljudstvom! Posebne zasluge ima v tem oziru pri nas »Zgodnja Danica«.

Pa tudi »znanstveni« listi, kakor »Stimmen aus Maria Laache«, »Pastor bonus«, »Zeitschrift für kath. Theologie« itd. itd. negujejo ta švindl z veliko spretnostjo.

Kot pravični in nepristranski poročevalci moramo priznati, da je ta »katoliška znanost« v tesni zvezi s cerkvijo in to že izza davnih časov.

Za uradno sestavo cerkvenih običajev, ceremonij itd. imenovani »Rituale Romanum«, katere sestava je izvršena pod neposrednim nadzorstvom papežev, dobimo prve sledi za to »znanost« o hudiču in to se je vedno bolj spopolnjevalo. Različni papeži so to hudičevanje in te čarovnije spravili v sistem in ta se še danes spopolnjuje. Sicer bomo pa o tem že še govorili.

S to »znanostjo« je cerkev pred nekaj leti doživela tako kolosalno blamažo, da o strahovitejši že ni mogoče misliti. Nakopal ji je to blamažo francoski pustolovec Leon Taxil. Ta človek se je l. 1885. nakrat »spreobrnil« in papežev nuncij Rendi ga je pozval, naj začne boj za cerkev, kakor se je prej bojeval proti nji. Taxil se je temu pozivu z radostjo odzval in preplul ves katoliški svet s svojimi svinjarsko-sleparijskimi knjigami. Ves katoliški svet je gorel za Taxila in njegove spise in prvi katoliški znanstveniki so te reči zagovarjali, dokler ni prišlo na dan, da je imel Taxil papeža, kardinale, škofe in prve bogoslovce na najbrezvestnejši način za norca. Taxil je bil slepar, a mogel je slepariti le, ker je pisal bajke, ki se popolnoma ujemajo s cerkvenimi nazori.

Dnevne vesti.

V Ljubljani, 12. avgusta.

— **Podpora pogorelcem v Zdenski vasi.** Deželni odbor je sklenil, da se izplača pogorelcem v Zdenski vasi dovoljena podpora. Odredil je to z ozirom na okolnost, da je bil sklenil dati podporo, še predno so klerikalni poslanci deželni zbor razgnali. Razdelitev te podpore se bo vršila dne 14. t. m. predpoldne v Zdenski vasi, in sicer bo interveniral deželni odbornik dr. Ivan Tavčar.

— **Katoliško barabstvo.** Škofov »Slovenec« si je v sobotni številki dovolil naslednjo infamijo: »Liberalstvo nima inteligentnega naraščaja, nima idej, nima organizacije, nima vzorov. Po deželi so liberalci večinoma npravo propale eksistence, kateri zaradi svoje umazane preteklosti ne morejo v katoliško stranko, ali

pisarji ali pa ljudje, katerih sebičnosti je katoliško-narodna stranka postavila gotove meje, ali pa nemškutarji. Kar je ljudstvu koristnih naprav, so skoro vse v katoliško-narodnih rokah, liberalizem si je pa prihodnost zaprl s tem, da je besno podiral vse demokratične naprave. Tako jasno so liberalci pri vsem boju proti ljudski organizaciji kazali zasebne, egoistične, samopridne namene liberalizma, da jih zanika vse, kar demokratično misli in ima srce za ljudstvo. — Za danes smo zabeležili le to, kar je »Slovenec« pisal, odgovor ne izostane.

— **V Strugah pri Dobropolju** je izpraznjeno učiteljsko mesto in klerikalci napenjajo vse sile, da bi tja spravili svojega človeka. V prvi vrsti se potegujejo za to, da bi bil imenovan »balončkar« Franc Petrič, ki je to leto služil v Leskovcu pri Krškem, v drugi vrsti pa je njih kandidat abiturijent Ambrožič, jedini izmed vseh kolegov, ki se abiturientske veselice ni udeležil. Povod, da hočejo klerikalci spraviti v Struge kakga Jakličevega somišljenika, je ta, da bi dotičnik prevzel vodstvo truške konsumske filialke in farovške posojilnice. Če se pri imenovanju učiteljev upoštevajo taki nameni klerikalne stranke — bomo kmalu vedeli.

— **Unet klerikalec** je pek na Spodnjih Poljanah Janez Pirnat. Mož je tako unet za klerikalstvo, da kar brenči. No, to bi še nič hudega ne bilo, saj so vsi buteljni pristaši klerikalne stranke, in bi se napredna stranka prav lepo zahvalila, če bi se jej pridružil kak tak človek, kakor je Janez Pirnat, pek na Spodnjih Poljanah. Možičku pa tudi naš list ni po volji in dal je v nedeljo duška svoji nevolji nad našim listom z besedami, ki jih ne moremo zapisati. Kakšne besede so bile, si lahko vsakdo misli, kdor pozna Janeza Pirnata. Besede so bile neukusne, kakor Pirnatove žemlje in poslušalcem je bilo tako, kakor tistim nesrečnikom, ki zavživajo Pirnatov otrobasti kruh. Vzlic temu pa nečemo Pirnata preostro soditi, ker namreč vemo, da to revše vseh revšet ne zna ne pisati ne čitati.

— **Gosp. župnik v Grižah** ob Savinji je pred nedolгим časom imel pri neki podružni cerkvi grške župnije neko poroko. V bližini cerkvi stanujoči, na smrt bolni M. B. poslal je svojo ženo k gosp. župniku z udano prošnjo, naj bi gospod župnik po cerkvenem opraviilu prišel k njemu in ga previdel s sv. zakramenti za umirajočega; a dušni pastir je vbogo ženo kratko odpravil, rekši, da nima časa danes priti, in »da bodo že jutro prišli gospod kaplan bolnika prevideti«. Ura življenja pa je M. B. še proti večeru istega dneva potekla in šel je iz tega sveta brez tolažbe sv. vere, akoravno se je mladi in čvrsti dušni pastir mudil dalje časa v njegovi bližini, pa ni hotel iti v hišo umirajočega izpolniti njegovo zadnjo prošnjo.

— **Cesarjev rojstni dan**, ki bo v ponedeljek, se bo praznoval z mašo v stolni cerkvi.

— **Cerkvene pristojbine** (štolina) za Štajersko, Koroško in Kranjsko. Sestavil Rok Drofenik. Tako je naslov brošure, ki je ravnokar izšla v drugi izdaji in ki obsega vse zakonito-veljavne določbe o cerkvenih pristojbinah. Kakor znano, se velika večina duhovščine čisto nič ne zmeni za te postavne določbe, nego določbe cerkvene pristojbine popolnoma samovoljno in prav dostikrat krivično visoko. Zaradi tega bo Drofenikova brošura marsikomu dobra došla. Cena 24 vinarjev.

— **Našemu rojaku** gospodu Miroslavu Juvančiču je podelil perzijski šah »solčni in levovi« red III. vrste. G. Juvančič je odgojitelj perzijskih princev »Sultan Ahmed Mirza« in »Husein Ali Mirza«, bratov vladajočega šaha, ki obiskujeta terezijansko akademijo na Dunaju. Šah je na potovanju po Evropi. Mudil se je dlje časa v Karlovih varih na Češkem, kjer sta ga brata obiskala in odpotovala z njim v Ostende. Od tam se je podal šah v London, princa z g. Juvančičem pa v Gmunden, kjer ostanejo do konca počitnic.

— **Z Bleda** se nam poroča: Končne tekmovalne vaje na lawn-tennis prostoru se bodo vršile jutri.

— **Ponesrečil** je v Prašnikarjevi tovarni v Mekinah pri Kamniku delavec Fran Podjed iz Lanišča. Zgrabil ga je stroj in mu nogo tako razmesaril, da je mož umrl.

— **Požar**. Te dni je gorelo pri gostilničarju g. Ivani Avseniku v Begunjah v radovljiškem okraju. Škode je 1000 K.

— **Požar v Tupaličah**. Koncem minolega meseca je gorelo v Tupaličah pri Kranju. Ljudje so dolžili posestnika Aleševca, da je užgal, vsled česar je bil Aleševac aretiran; kakor se nam sedaj poroča, se je sodna preiskava ustavila, ker se je izkazalo, da je bila omenjena obdolžitev neopravičena.

— **Jamska veselica v Postojni**. Dne 15. t. m. ob treh popoldne bo običajna jamska veselica postojnska z godbo, plesom in petjem. Cela jama bo izključno električno razsvetljena. Vstopnina znaša za osebo 2 K. Konec veselice bo ob šestih.

— **„Društvene godbe“** velika ljudska veselica na Koslerjevem vrtu se je obnesla v vsakem oziru. Občinstva se je kar trlo. Ob polu 5. uri so bili zasedeni že vsi prostori, tako da je moral marsikdo oditi, ker ni dobil prostora. Da je ob taki množini občinstva gosposodovala razmerna živahnost, je umevno. Pevski društvi »Slavec« in »Ljubljana« sta nastopili polnoštevno, prvo pod vodstvom g. Beniškega, drugo pod vodstvom gosp. Dekleve. Zapeti zbori so našli toliko hvale in priznanja, da se je občinstvo pomirilo stoprav potem, ko je v dodatek čulo še druge pesmi. Med tem pa je ostali aparat funkcioniral izborni. Telefon, šaljiva pošta, šaljiva loterija in drugo — vse je delovalo v redu, kakor v kaki pravni državi. Godci sami so nas presenetili s šaljivim nastopom — z voščeniimi figurami. Godba je ves čas svirala neumorno in lahko trdimo, da gre njej v prvi vrsti zasluga, da je bilo občinstvo kar elektrizirano. Vsa čast gosp. kapelniku H. Benišku! Proti večeru je pričelo pravo vrvenje na slavnostnem prostoru. Razposajeni Coriandoli corso ter živahen ples sta pričela, da je občinstvo našlo to, česar je iskalo. Krasen umetalni ogenj pa še ni zaključil lepega popoldneva. Društveni godbi čestitamo. Ljubljansko občinstvo je pokazalo vse svoje simpatije društvu. Želimoli, da bi te simpatije ne pojenjale, ampak vztrajale dotlej, ko se bo društvena godba povzdignila do nameravanega cilja — do koncertnega orkestra.

— **Obrtno gibanje v Ljubljani**. Meseca julija pričeli so v Ljubljani izvrševati obrt: Jernej Bahovec, sv. Petra cesta št. 2, trgovino s papirjem ter s pisalnimi in risalnimi potrebščinami; Ivan Zupan, Linhartove ulice št. 4, trgovino z mešanim blagom; Ferdinand Trumler, Turjaški trg, št. 1, obrt stavbnih mojstrov; Ana Zagorc, Florjanske ulice št. 24, trgovino z deželnimi pridelki; Jakob Trček, Breg št. 4, pekarski obrt; Helena Razinger, Rimska cesta št. 19, žensko krojaštvo; Blaž Žavbi, Karlovska cesta št. 13, prodajo jedil, kuhane kave in čaja; tvrdka F. Terdina, Stari trg št. 17, na drobno prodajo žganih opojnih pijač; Marija Stampfl, Gledališka stolba št. 3, trgovino z galanterijskim blagom; Peter Emil Grassi, Dunajska cesta št. 44, trgovino z lesom; Roza Pavšek, Martinova cesta št. 36, gostilničarski in krčmarski obrt; Ivan Podberšček, Pogačarjev trg, prodajo sadja in zelenjavi; Ivan Progar, Kolodvorske ulice št. 31, prodajo jedil, kuhane kave in čaja; Peter Sterk, Florjanske ulice št. 1, trgovino z mešanim blagom; Josipina Jerina, Karlovska cesta št. 13, prodajo živil; Elizabeta Pip, sv. Petra cesta št. 71, prodajo sadja. — Odglasili, oziroma opustili pa so svoj obrt naslednji obrtniki: Anton Kregar, Martinova cesta št. 36, gostilničarski in krčmarski obrt; Neža Smrekar, Trubarjeve ulice št. 2, trgovino s papirjem ter s pisalnimi in risalnimi potrebščinami; Fran Koomur, Tržaška cesta št. 27, pekarski obrt; Fran Trdina, Stari trg št. 17, na drobno prodajo žganih opojnih pijač; Fran Lamovec, sv. Petra cesta št. 2, prodajo čevljev in Roza Knež, Prečne ulice št. 2, prodajo klobasic in kruha.

— **Dve težki telesni poškodbi**. Leopold Govešek, rudar v Hrastniku, in Jožef Kupec sta se vsled nekega prepira v gostilni stepla in je Kupec Govešku z

nožem prerezal levo roko, vsled česar so ga morali prepeljati v deželno bolnico. — V nedeljo sta v Knežaku balincala Jakob Knafeljo, posestnikov sin, in čevljar Alojzij Gašperič. Igralca sta se sprla in je Gašperič Knafeljca štirikrat sunil z nožem in enkrat udaril s kamenom po glavi ter ga težko telesno poškodoval. Prepeljali so ga v deželno bolnico.

— **Hudi Bizovičani**. Včeraj proti večeru so se stekli na Cesarja Jožefa trgu Fran Leben, Fran Lampič in Matija Drahsler. Lampič je za Drahslerjem šel z 20 cm dolgim nožem, preganjani Drahsler je k sreči ušel. Ko se jim je bližal stražnik, je začel Leben nož vihteti in vpiti: »Naj le gre sem, tudi če hudič pride, se ga ne bojim.« Prva dva sta bila aretovana, zadnji pa je ušel. Leben se je obnašal zelo rabijato in vpil, da bode vzel »doktorja gor« in da tudi on ve postave, saj je bil pri vojaki korporal. No, pomagalo mu ne bo nič.

— **Tatvina**. Ivanu Tometu je bila v noči od 9. na 10. t. m. iz odklenjene spalne sobe ukradena srebrna žepna ura z verzičico in 4 zlati prstani.

— **Aretovana** je bila po mestni policiji Rozalija Spreitzer, ki je bila preganjana v policijskem listu zaradi hudo delstva tatvine.

— **Izgubila se je v nedeljo** na Koslerjevem vrtu ali pa kje v mestu zlata igla s tremi opali. Kdor jo je našel, naj jo odda v našem upravnistvu. — Pozabil se je na pošti rujav usnjen »vizitjé«, obsezajoč več važnih listin in fotografij. Pošten najditelj se prosi, da ga odda na Glavnem trgu št. 10 v pritličju.

— **V Ameriko** se je včeraj odpeljalo iz južnega kolodvora 40 oseb.

— **Afrika v Ljubljani**. Jutri se utabori na vrtu »Narodnega doma 45 glav broječa četa afriških črncev moških in ženskih, katera četa bo prirejala do nedelje vsakovrstne predstave. Četa je sestavljena od pripadnikov dveh zamorskih od takozvanih Mandigo-črncev in Togo-črncev.

— **Razprodaja „Slov. Naroda“**. Sedaj se dobivajo vsak dan številke »Slovenskega Naroda« tudi v trafiki g. Marije Favaj tik državnega kolodvora v Spodnji Šiški.

* **Najnovejša vesti**. Nadvojvodinja Blanka, soproga nadvojvode Leopolda Salvatorja, je porodila osmo dete, deklico. — Pred avstrijskim parlamentom je postavljen nov velik kip boginje Minerve, delo prof. Kundmanna. Na desni in levi ji sedita »Zakon« in »Pravica«, umotvora kiparja Tantenhayna. Tudi razne avstrijske reke so postavljene v obliki kipov na kamenitih podstavkih pred zbornico, ki dobi s temi umotvori najlepši okras. — V Pistyanu so 10. t. m. odkrili spomenik pokojne cesarice Elizabete. Takih spomenikov se je razkrilo že doslej v naši državi deset. — Zaroka. Arturgrof Aichelburg se je ravnokar zaročil z gđ. Marijo Hilbertovo, dramatično umetnico »Narodnega gledališča« v Pragi. Gđ. Hilbert je bila tudi igralka na slovenskem odru. — Samomor. V Pragi se je ustrelila posestnica »praške kletke«, Liza Havličkova. Lepa ženska je živela jako razkošno ter je imela za seboj pikantno preteklost. Slednjič so jo zapustili njeni čestilci in ona je v denarnih zadregah segla po samokresu. — Otrovanje. M. Novakova, 14letna dekle v Dejvicih na Češkem, je bila sladkosnedna in je v odsotnosti starišev izpila iz omare za jedila steklenico anilina, ki je hud strup, misleč, da je rudeče vino. Težko, da se bo rešila.

— **Biserna obletnica**. Sivolas, velezaslužni starček, navdušeni buditelj češkega naroda, priljubljeni češki pisatelj Vojtěch Hlinka (František Pravda), častni konzistorijalni svetovalec v Hrádku pri Sušici, je obhajal te dni biserno obletnico svojega mašništva. Pravda je brez izjeme ljubljeneček češkega ljudstva, osobito pa dijaštva, saj je pisal vselej s srcem k srcu.

— **Dva usmiljena brata** so odpeljali dne 9. t. m. v Feldsbergu na Nižje Avstrijskem orožniki v ječo, ker sta siloma onečastila nekega 35letnega bolnika, očeta štirih otrok ter mu potem ponujala 10 K, da bi molčal. Brata sta morala sleti svoji kuti, predno so ju odvedli v zapor.

— **Premetena udova**. V Bulnos Ayresu je prišla pred kratkim k župniku neke tamošnje cerkve udova, ki je tožila, da jej je med mašo nekdo ukradel denarnico s 500 franki. Župnik je to javil svojim župljanom s prižnice in je obljubil tatu odvezo, ako prinese denar nazaj. Čez par dni je prišla dama, zavita v gost pajčolan in je obžalovaje priznala, da je vzela denar, katerega je župniku vrnila. Udova

je bila svojega denarja tako vesela, da je rekla župniku, naj si vzame od njenih 500 frankov 50 za sveče i. dr. Župnik je dal udovi 450 frankov, a sam jih je obdržal 50. A ko je hotel naslednjega dne bankovec menjati, se je pokazalo, da je — ponarejen.

Društva.

— **Slovenska pevska društva na Kolaški slavnosti v Zagrebu**. Iz programa koncerta hrvatskih in slovenskih pevskih društev v hrvatskem dež. gledališču dne 15. t. m. posnemamo, da bodeta sodelovala tudi »Ljubljana« in »Slavec«. »Ljubljana« bode pela A. Nedvedov moški zbor s tenor in bariton-solom »Peyčeva molitev«. »Slavec« pa dr. Jos. Čerinov veliki zbor »Domus«. Društva pojo po abecednem redu.

— **Slovensko trgovsko društvo „Merkur“** priredi v petek dne 15. t. m. ob ugodnem vremenu popoldanski izlet v Sotesko. Člani in prijatelji društva z rodbinami se vljudno vabijo k udeležbi. Zbirališče ob 2. uri popoldan na državnem kolodvoru, od koder se z vlakom peljemo do Črnuča in gremo dalje peš v Ljubljano tako priljubljeno Sotesko. Za zabavo bo skrbnjeno, ker se udeležbi tega izleta naš pevski zbor.

— **Kolesarsko društvo „Ilirija“** otvorilo je pri »Novem svetu« tudi kegljanje na dobitke z naslednjimi darili: I. darilo 30 kron, II. darilo 20 kron, III. darilo 10 kron, za največ serij 10 kron in šaljivo darilo za največkrat devet kegljev. Keglja se vsak dan od 4. ure nadalje, zaključki pa se v nedeljo dne 17. oziroma 24. avgusta ob devetih večer.

— **Streliški klub „Triglav“** ima svoj sestanek danes v torek 12. avgusta v gostilni »pri Ribču«. Sklicatelj: Kozma.

— **„Slov. bralno društvo“ v Selcih** priredi kegljanje na dobitke na kegljišču gosp. Fr. Šliberja. Kegljanje se prične dne 15. avgusta t. l. Dobitki: I. dobitke: Lepa srebrna ura s častniško verzičico. II. dobitke: 1 cekin za 10 kron. III. dobitke: Fina omara z budilnikom. IV. dobitke: Tolar za 5 kron. V. dobitke: Zamot s stvarjo vsakemu koristen in potreben. VI. dobitke: 1 steklenica »Burenliker« od Cveka. Serija treh lučajev 20 vinarjev. Kegljanje se konča 28. septembra popoldne ob 6. uri in se pri tej priliki razdelijo dobitki. Vse prijatelje in podpornike društva najljubneje vabi na to kegljanje odbor.

Telefonska in brzojavna poročila.

Dunaj 12. avgusta. Nekateri listi trde, da v slučaju, če se doseže porazumljenje med Čehi in Nemci, dobi vsaka teh dveh strank po dva zastopnika v ministrstvu in sicer bodo to baje Kramář in Kaftan ter Bärnreither in Stürgkh.

Budimpešta 12. avgusta. Listi silno vpijejo in zahtevajo zadoščenja, ker so v slavonskem kopališču Lipiku neki fantje strgali madjarsko zastavo in jo poteptali.

Sofija 12. avgusta. Danes se vrši tu kongres macedonskega odbora. Zbralo se je kakih 100 odposlancev, ki pa so razdeljeni na dve ostro si nasprotujoči skupini.

Petrograd 12. avgusta. Car je ukazal izpustiti vse dijake, ki so zaradi revolte v Moskvi meseca februarja internirani v Smolensku. Carjev ukaz se je takoj izvršil.

Bruselj 12. avgusta. Kraljica Henrieta je na smrt bolna in se je bati vsak čas katastrofe.

Madrid 12. avgusta. Vlada se ne more zjediniti, ali naj se v Barceloni razglasi izjemno stanje ali ne. Radi tega se je sklepanje odložilo dotlej, da se vrne vojni minister Weyler.

London 12. avgusta. Na dan kraljeve kronanja je bil v Dublinu shod Ircev, ki je protestiral proti kronanju in proglasil, da je smatra neveljavnim za Irsko.

London 12. avgusta. Burski generali Botha, Delarey in Dewet pridejo v soboto v Southampton. V nedeljo pojdejo v Portsmouth, kjer jih sprejme kralj v posebni avdijenci in kjer bodo na parniku, ki jim ga da vlada na razpolaganje, prisostvovali veliki pomorski reviji. Po tej reviji pridejo v London in pojdejo od tod na Nizozemsko. Njih namen je, pregovoriti Krügerja, da jim izroči transvaalski državi lastni denar, kar ga je še ostalo v njegovih rokah.

Borzna poročila.

Dunajska borza

dne 11. avgusta 1902.

Skupni državni dolg v notah	101.80
Skupni državni dolg v srebru	101.75
Avstrijska zlata renta	121.55
Avstrijska krona renta 4%	99.90
Ogrska zlata renta 4%	121.30
Ogrska krona renta 4%	98
Avstro-ogrski bančne delnice	1594
Kreditne delnice	888.50
London vista	239.80
Nemški državni bankovci za 100 mark	117.05
20 mark	23.42
20 frankov	19.07
Italijanski bankovci	94.20
C. kr. cekini	11.26

Žitne cene v Budimpešti

dne 12. avgusta 1902.

Termin.

Pšenica za oktober	za 50 kg	K	6.67
Rž " " april 1903	" 50 "	"	7
Koruza " oktober	" 50 "	"	5.80
Oves " avgust	" 50 "	"	4.83
" " maj 1903	" 50 "	"	4.99
" " oktober	" 50 "	"	5.35

Efektiv.

Pšenica 5 vinarjev višje.

Meteorologično poročilo.

Višina nad morjem 306.2 m. Srednji srčni tlak 736.0 mm.

Augst	Čas opa- zovanja	Stanje baro- metra v mm.	Tempera- tura v °C	Vetrovi	Nebo	Padačina v 24 urah
11.	9. zvečer	733.3	13.3	sl. sever	oblačno	0.9 mm.
12.	7. zjutraj	734.1	13.2	sl. svzhodsk.	oblač.	0.9 mm.
	2. popol.	733.0	17.1	sr. jvzhod.	del. jasno	0.9 mm.

Srednja večerajšnja temperatura 13.2°, nor-
male: 19.2°

Učenec

se sprejme v trgovino s špecerij-
skim blagom. (1904-1)

Več se izve v Spodnji Šiški št. 159.

Mlin z gospodarskim poslopjem

priljubljen tudi za letovišče, se prodaja
iz proste roke.

Vpraša se pri Ivanu Legat-u v
Medvodah. (1919)

Samo za 4 vinarje je možno napraviti

Krožnik dobre juhe

v 5 minutah iz juhih konzerv, ki se uporabljajo
v c. kr. avstr. armadi. — Pošiljatelj 130 porcij
za 5 K po poštne povzetju ali nekoliko porcij
in navedilo kot vzorec za 40 vin. pošilja franco,
če se dotična svota naprej pošlje Jindřich Voj-
těch, Král. Vinohrady št. 583. (1813-5)

Ravnokar je izšla knjižica

„Cerkvene pristojbine“

— štolnina —

za Štajersko, Koroško in Kranjsko.

II. natis. Cena 12 kr. (24 h.)

Založil in prodaja Rok Drogenik v Ljub-
ljani, Florianske ulice št. 33. Dobiva
se tudi v L. Schwentner-jevi knjigarni
v Ljubljani. (1855-4)

Vodovode

za mesta, vasi, pri-
stave, zavode, po-
stevstva, toplice, bol-
nice i. t. d. napravlja

Ant. Kunz
Morav. Granice
c. kr. dvorni zalaga-
telj.

Ta trdka je ustano-
vila, kakor se more
izpričati s pohvalnimi spričevili, vodovode v 42
mestih, 494 občinah, na več sto velikoposestvih
in obrtnih zavodih, ter je največji in najstarejši
slovanski zavod za pridobivanje vode.
(1088)

Prospekt zastoj. b (15)

Prešernove poezije

v novi popolni izdaji z življenjepisom, literarno-
zgodovinskimi kritičnimi in estetičnimi opombami.
Uredil A. Aškerc. — Elzevir-izdaja (rudeče
usnje z zlato obzoro) 3 H. po pošti 3 H. 20 h.

Založništvo L. Schwentner v Ljubljani.

1832-5

Pozor! Kolesarji in hribolazci Pozor!

(1790) predno pijete mrzlo pijačo, izpijte kozarček a (6)

Cvekovega brinovca iz Kamnika!

Iz proste roke se prodaja enonadstropna
hiša št. 95 v Škofji loki

pripravna za kupčijsko obrt ter je blizu
treh cerkva. Ponudbe do 20. t. m.

Več se izve pri lastnici hiše v Škofji
loki. (1905-1)

Restavracija „k Preradoviću“

— Zagreb —

Zrinjski trg št. 17

se najljubše priporoča vsem, ki bodo
prišli v Zagreb, da obiščejo svojo rojakinjo.

Preskrbljeno bode za dobra jedila,
izvrstno pijačo ter za točno po-
strežbo, cene pa bodo zmerne.

S spoštovanjem

Dragica Kregar
vdova.

(1920)

Ges. kr. avstrijske državne železnice.

Izvod iz voznega reda

veljaven od dne 1. junija 1902. leta.

Očehod iz Ljubljane juž. kol. Proga čez
Trbiž. Ob 12. uri 24 m po noči obojni vlak v Trbiž.
Beljak, Celovec, Franzensfeste, Inomost, Monakovo,
Ljubno; čez Selzthal v Ansee, Solnograd, čez Klein-
Reifling v Steyr, v Linc, na Dunaj čez Amstetten.
Ob 7. uri 5 m zjutraj obojni vlak v Trbiž, Pon-
tabel, Beljak, Celovec, Franzensfeste, Ljubno,
Dunaj; čez Selzthal v Solnograd, Inomost, čez
Klein-Reifling v Linc, Budejovice, Pizna, Mari-
jine vasi, Heb, Francove vasi, Karlove vasi, Prago,
Lipsko; čez Amstetten na Dunaj. — Ob 11. uri 51 m
dopolodne obojni vlak v Trbiž, Pontabel, Beljak, Ce-
lovec, Ljubno, Selzthal, Dunaj. — Ob 3. uri 56 m
popoldne obojni vlak v Trbiž, Beljak, v Pontabel,
Celovec, Franzensfeste, Monakovo, Ljubno; čez Selz-
thal v Solnograd, Lend-Gastein, Zell ob jezeru, Ino-
most, Bregenc, Gurih, Genevo, Pariz; čez Klein-Reifling
v Steyr, Linc, Budejovice, Pizna, Marijine vasi, Heb,
Francove vasi, Karlove vasi, Prago, Lipsko, na Dunaj
čez Amstetten. Ob nedeljah in praznikih ob 5. uri
41 m popoldne v Podnart-Kropo. Ob 10. uri po noči
obojni vlak v Trbiž, Beljak, Franzensfeste, Inomost, Mo-
nakovo, (Ljubljana-Monakovo direktni vozovi I. in II.
razreda). — Proga v Novomesto in v Kosevje.
Obojni vlak: Ob 7. uri 17 m zjutraj v Novomesto-
Straža, Toplice, Kočevje, ob 1. uri 5 m popoldne
istotako, ob 7. uri 18 m zvečer v Novomesto, Ko-
čevje. — Prihod v Ljubljano juž. kol. Proga
iz Trbiža. Ob 3. uri 25 m zjutraj obojni vlak z
Dunaja čez Amstetten in Monakovo, (Monakovo-Ljub-
ljana direktni vozovi I. in II. razreda), Inomost, Fran-
zensfeste, Solnograda, Lince, Steyra, Ansee, Ljubna,
Celovca, Beljaka. Ob 7. uri 12 m zjutraj obojni vlak
iz Trbiža. — Ob 11. uri 16 m popoldne obojni vlak
z Dunaja čez Amstetten, iz Lipska, Karlovih varov,
Heba, Marijinih varov, Pizna, Budejovic, Solnograda,
Lince, Steyra, Pariza, Geneve, Guriha, Bregence, Ino-
mosta, Zella ob jezeru, Lend-Gastein, Ljubna, Ce-
lovec, St. Mohorja, Pontabla. — Ob 3. uri 44 m po-
poldne obojni vlak z Dunaja, iz Ljubna, Selzthala,
Beljaka, Celovca, Monakova, Inomosta, Franzensfeste,
Pontabla. Ob nedeljah in praznikih ob 8. uri 38 m
zvečer v Podnart-Kropo. — Ob 8. uri 51 m
zvečer obojni vlak z Dunaja, iz Lipskega, Prago,
Francovih varov, Karlovih varov, Heba, Marijinih
varov, Pizna, Budejovic, Lince, Ljubna, Beljaka,
Celovca, Pontabla, čez Selzthal in Inomosta. Proga
iz Novoga mesta in Kosevja. Obojni vlak: Ob 8. uri
14 m zjutraj, iz Novoga mesta in Kočevja, ob 2. uri
32 m popoldne iz Straže Toplice, ob 8. uri 30 m zvečer,
istotako. — Očehod iz Ljubljane juž. kol. Proga
na Kamnik. Mešani vlaki: Ob 8. uri 28 m zjutraj, ob 2. uri
10 m popoldne, ob 8. uri 14 m in ob 10. uri 25 m
zvečer, poslednji vlak le ob nedeljah in praznikih.
— Prihod v Ljubljano juž. kol. iz Kamnika.
Mešani vlaki: Ob 8. uri 49 m zjutraj, ob 11. uri
6 m popoldne, ob 8. uri 14 m in ob 9. uri 55 m
zvečer, poslednji vlak le ob nedeljah in praznikih.
— Srednjeevropski čas je krajnjemu času v Ljub-
ljani za 2 minute spredi. (1517)

Kavarna Valvazor.

Danes ob 9. uri zvečer

tamburaški koncert

I. petrinjskega pevskega društva.

Spoštovanjem

Stuppan.

(1921)

Vničujte muhe

najnevarnejše prenašalke bolezenskih in
kužnih tvarin. (415-147)

Najboljše sredstvo je ameriški

Tanglefoot

ki se dobi v vsaki boljši prodajalnici po 5 kr. pola.

V „Narodnem domu“.

Samo 5 dni!

V sredo 13., v četrtek 14., v petek 15.,
v soboto 16. in v nedeljo 17. avgusta

Afrika v Ljubljani.

Tongo- in Mandingo-

karavana.

45 oseb, med njimi 28 lepih
deklic in žensk. (1916-1)

Predstavljanje vojnih iger, orož-
nih vaj, boj s pestmi, metanje,
narodno petje in plesi.

Afrikanska vas in taboriško živ-
ljenje. — Afrikanska kuhinja.

Vas je videti vsak dan ob 10. ure dopol. naprej.

Vsak dan velike predstave: Popoldne
ob 3., 1/2.5. in 6. uri in zvečer ob 8. uri.

V petek 15. in v nedeljo 17. avgusta
dopoludenska predstava ob 11 1/2. uri.

Vstopnina: Odrasli 25 kr. Otroci in vojaki
10 kr. Vstopnina samo za vas pogledati do 2. ure
popoldne 15 kr.

Pri neugodnem vremenu se vrše predstave v areni.

4 pari čevljev

za samo 2 gld. 50 kr.

se pošljejo le zaradi nakupa velike množine
za tako nizko ceno. 1 par moških, 1 par
ženskih čevljev, rujavih za vezati, z močnimi
zbitimi podplati, najnovejše oblike; dalje
1 par moških in en par ženskih modnih
čevljev z obšivom, elegantni in lahki. Vsi
4 pari za 2 gld. 50 kr. Pri naročilu zado-
stuje dolgost. Pošilja se proti poštneju
povzetju. (1896-2)

Zaloga čevljev

Jungwirth

Krakov 21. Poštni predal 29.

Neugajajoče se vzame takoj nazaj.

Graška trgovska akademija.

Javni, državno podpirani zavod v vrsti štiri-razredne višje srednje šole.
Absolventi uživajo v polnem obsegu pravice, da vstopijo za jednoletne
prostovoljce, kakor tudi pravice, da si iščejo določne službe, oz. urade.

Dne 18. septembra t. l. se začne 40. šolsko leto. Sprejemajo se absolventi nižjih srednjih
šol, kakor tudi meščanskih šol (ti pod gotovimi pogoji). Sprejete iz drugih enakih postav-
ljenih šolskih zavodov je odvisno od dovoljenja vis. ministrstva. Zavod je sprejel ono daleko-
sežno novo organizacijo, ki kar najsigurneje daje možnost dijakom, da lahko zmagujejo obilno
učno gradivo, ki se mora na trgovskih akademijah vsled dvojne smeri (splošna in strokovna
izobrazba) proučiti. V prvem letniku se v obče poučuje le en tuji jezik.

Pripravljalni razred se vzdržuje posebej za manj vsposobljene prosilce, kakor
tudi za učence, ki še niso dovolj zmogni nemškega jezika.

Z zavodom je združen jednoleten abiturijentski tečaj (začetek 5. oktobra) za
absolvente višjih srednjih šol in tem enakih učnih zavodov, ki se hočejo posvetiti trgovskim in
industrijskim podjetjem ali pa hočejo kot visokošolci (juristi) svoje znanje razširiti čemu primerno.

Tudi se vzdržujejo prosti, na nikakoli določeno predpripravo navezani pol- in celo-
letni tečaji za gospode in dame. (Začetek 18. septembra in 15. februarja.)
Prospekte razpošilja in daljna pojasnila, tudi radi preskrbljenja učencev, daje ravnateljska
pisarna v Graecu, Kaiserfeldgasse št. 25.

(1724-4)

Ravnatelj: J. Berger.

Učenec

14 let star, ki je dovršil vsaj 4 razrede
ljudske šole, dobrih starišev, se sprejme
v trgovino z mešanim blagom (1864-3)

L. Fürsager v Radovljici.

Mlad trgovski pomočnik

z dežele, z dobrimi spričevili, se sprejme
v trgovino z mešanim blagom pri Franc
Gschella-tu v Radečah na Dolenj-
skem. (1852-2)

Ponudbe naravnost na firmo.

Hiša

s hlevom, vrtom, poljem i. t. d.,
ležeča ob glavni cesti, se prodaja skupno
ali na drobno.

Več pove lastnik Jožef Štrukelj
v Dravljah št. 63. (1918-1)

Usnjarski pomočnik

se sprejme takoj pri (1897-2)

Matevžu Završnik-u

usnjarskem mojstru v Cerknici pri Rakeku.

Hiša v Postojini

se prodaja.

Kupna cena 4000 kron. (1917-1)

Na vprašanja odgovarja Matija

Širca v Postojini št. 182.

Špage vsake vrste

domačega in tovarniškega izdelka, kakor tudi za
vreče vezati, sirovega konca, po-
nuja samo za preprodajalce ali večje odjemalce

Ivan Kordik

trgovina galanterije in drobnine na debelo
in drobno (1457-8)

Ljubljana, Prešernove ulice št. 10-14.

Dobre cenene ure

s 3letnim pisanim jamstvom
razpošilja zasebnikom
prva tovarna za ure v Mostu

HANNS KONRAD

ekspozitna hiša ur in zlatnine

Most (Brux) št. 64 Češko.

Dobra nikelnasta remontoarka . . . gld. 3.75

Prava srebrna remontoarka . . . 5.80

Prava srebrna verižica . . . 1.20

Nikelnasti budilec . . . 1.95

Moja trdka je odlikovana s c. kr. orlom, ima
zlate in srebrne medalje razstav ter tisoč in
tisoč priznanih pisem. (2758-68)

Ilustrovani katalog zastoj in poštneju pristo.

Ob priliki pevske slavnosti dne
15., 16. in 17. t. m. v Zagrebu

priporočam svojo gostilno pod naslovom:

„Gostiona k Gaju“

Ant. P. Matkovića

Gajeve ulice št. 25

v koji se točijo izključno samo naravna in
dobra hrvatska vina v raznih cenah, po-
čeni od 28 do 70 novč. za liter. Obenem se
dob: razna pečena na raznju kakor:
janjet, prasički, goske in race, ter ostala
okusna jedila za jako nizke cene.

Prosim za mnogobrojni poset.

Z velespoštovanjem

Ant. P. Matković.

(1912-2)

Gajeve ulice št. 25.

Papir za svalčice

brez glicerina

in cigaretne

stroč-
nice

AIDA

premierno z zlato kolajno na Dunaju 1902.

Naj-
boljši
izdelek
sedanjega
časa!!

Dobiva se v Ljubljani v prodajalnicah
specialitet:

Vaso Petričić, Anton
Krisper, Mestni trg, Ivan
Kordik, Prešernove ulice. 1550-7